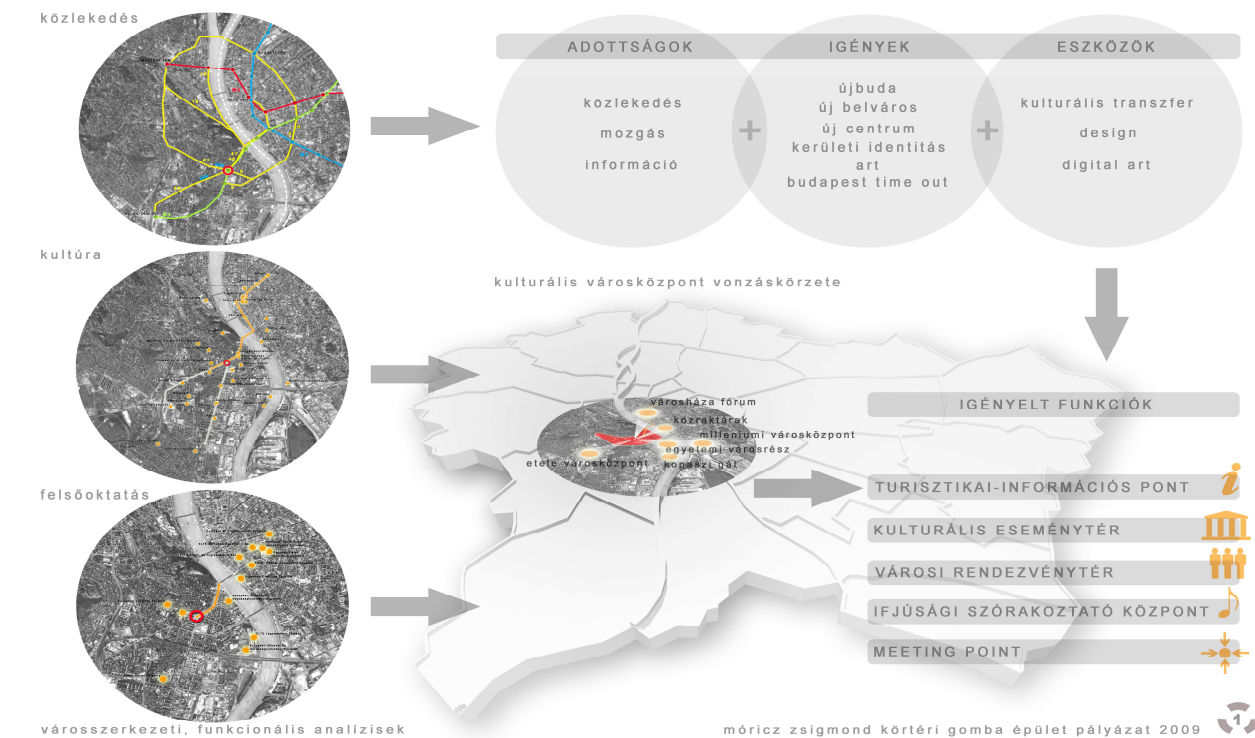

Előzmények:

- megrendelői által 2009-ben meghirdetett építészeti ötletpályázat kiírása
- a Mérték Építészeti Stúdió megosztott első helyezést ér el a pályázaton
- megrendelői megkeresés a két első, illetve a három második helyezett felé a koncepció továbbtervezésére, a megrendelő által összefoglalt új programterv szerint.
- megrendelői konzultáció
- konzultáció a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal szakembereivel

A 2009-es nyertes pályázatunk összefoglalása

Az új, funkcionalitásában átértelmezett Móricz Zsigmond Körtéri Gomba épület a Kulturális Városközpont (KVK) keretein belül valósulna meg, PPP beruházás keretében. A program akcióterülete a Bartók Béla út mentén, a Móricz és a Gellért tér között helyezkedik majd el, távlati tervek szerint a Főváros kulturális életének integráns része lesz. A helyszín Budapest városszerkezetében és közlekedési rendszerében kiemelt fontosságú, ezért olyan, új funkció, építészeti koncepció és formanyelv kidolgozását tűztük ki célul, amely kialakítása által a Gomba épület a KVK program központi "eseményterévé" válhat. Koncepciónk erősíti a hely "találkozó" jellegét, illetve megfelelő választ ad mind építészeti, mind a fenntarthatóság, mind a gazdaságos üzemeltetés kérdéseire

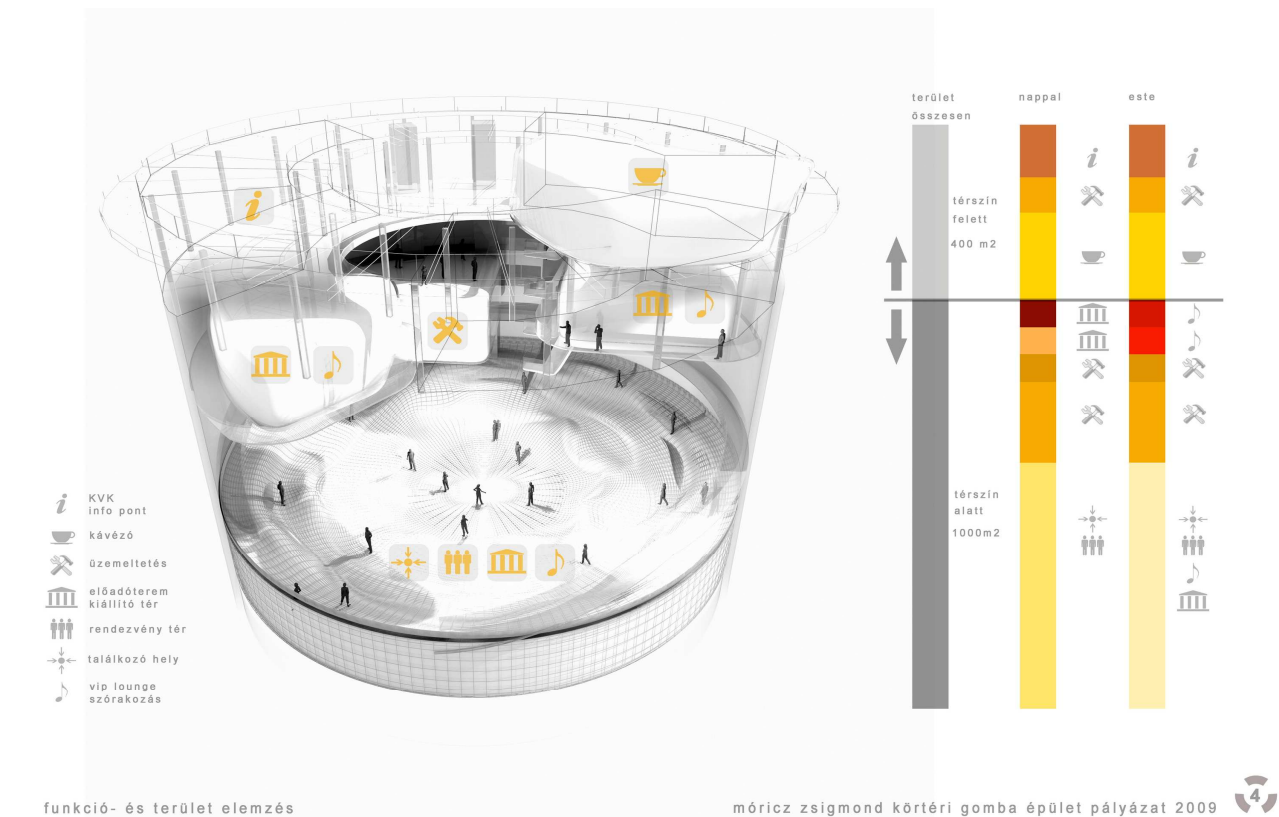

Tervünk szerint érdemes lenne a KVK-t a teljes fővárosi kulturális rendszerbe bekapcsolni, melyhez a legegyszerűbb és legvalószínűbb csatlakozási pont az új metró, tehát az utca szint alatti kapcsolatok bekötése az épületbe (mind aluljáró, mind metró szempontból) logikusnak tűnik. A teljes térrendszer föld alá telepítésével egy energetikailag jól üzemeltethető rendszer alakítható ki (pl.: földhő hasznosítás) Az eddigieket összefoglalva az új házat, mint a KVK tengely "függőleges" kapuját alakítanánk ki, funkcióit rácsatlakoztatva mind a primer közlekedési hálózatokra, mind Budapest kulturális életére.

Az általunk tervezett rendeltetési egységeket és tereket az alábbi ötös szempontrendszer szerint választottuk ki:

- illeszkedjenek a Kulturális Városközpont programjához
- minél flexibilisebbek, ezáltal multifunkcionálisak legyenek,
- a flexibilitás ne csak térben, de nappali és esti üzem (esetlegesen 24 órás nyitva tartás) szempontrendszerében is teljesüljön,
- a kerület lakosainak és a környező oktatási intézmények fiataljainak szóljanak,
- gazdaságosan üzemeltethetők legyenek.

Fenti szempontrendszer alapján az egyes rendeltetési egységek eloszlása a következőképpen alakult 2009-es nyertes pályamunkánkban:

a földszinten, a Gomba épületének történeti háromosztatóságát alapul véve helyeztük el a létesítmény üzemeltetéséért felelős helyiségcsoportokat, egy turisztikai és KVK információs pontot, illetve egy, a létesítmény egészétől függetlenül üzemeltethető Design Kávézót.

az alsó szinteken (-1, -2) helyeztük el azokat a multifunkcionális kapszulákat, melyek a következő funkciókat foglalhatják magukba: előadó és szemináriumi terem, VIP longue, kiállító tér

a létesítmény legalsó (-3) szintjén található az a fedett, városi teresedés, mely gyakorlatilag bármilyen tömeges rendezvénynek helyet tud biztosítani. Ezek közül az általunk javasoltak a következők voltak: hagyományos és digitális kiállító tér, városi találkozóhely, ifjúsági szórakozó hely, kulturális transzfer központ.

A Gomba épületének műemléki védettsége, annak megóvása kiemelt szempont volt tervező csapatunk számára, ezért célul tűztük ki történeti állapotának helyreállítását, természetesen figyelembe véve a XXI. század technológiai és építészeti kihívásait. Az épület rekonstrukciója során egy olyan, az eredeti kialakítást helyreállító rendszerben gondolkodtunk, mely mindössze két, apróbb változtatással szerves részévé válik építészeti koncepcióknak. Ez a két módosítás a központi rotunda opeion szerű, üveg medencével történő átalakítása, illetve annak az LCD technológián alapuló homlokzati üveghártyának a kialakítása, melynek kiemelt szerep jut az épület és környezete közötti interakcióban.

Az új programterv és a rehabilitáló új célkitűzései

Tervezőcsapatunkat - csak úgy, mint a négy másik helyezett - 2009 végén megkereste a XI. kerületi önkormányzat a koncepciók továbbtervezésének igényével. Az új tervezési munkához a tervpályázat eredményével összhangban lévő tervezési és hasznosítási szempontok kerültek megadásra, melyek a következők:

1. Városképi, építészeti szempontok:

- célszerű megőrizni a Gomba épület jelenlegi, műemlékileg védett, markáns, stílárú építészeti karakterét
- célszerű megtartani a meglévő emblemikus megjelenés formavilágát, konfigurációját a kör alaprajz megőrzésével, a légies, könnyed részletekkel, a párkányzat erőteljes vonalvezetésének védelmével
- célszerű megvizsgálni a tetőszint hasznosításából fakadó építészeti megjelenés formai megoldásait, valamint a környező középű részének finom, alig látható hártyszerű lefedésének lehetőségét
- célszerű megvizsgálni a pince szinten elhelyezhető funkciók érdekében az alapincézés lehetőségeit
- célszerű megvizsgálni a tér területének minél nagyobb arányú bevonását a Gomba épületének revitalizációjába

2. Funkcionális szempontok (a földszint, az esetleges pinceszint és a tetőszint hasznosításának figyelembe vételével):

- kulturális
- szolgáltatási
- vendéglátási

- információs
- „meetingpoint”
- ezekhez tartozó kiszolgáló funkciók

3. Hasznosítási, gazdasági szempontok:

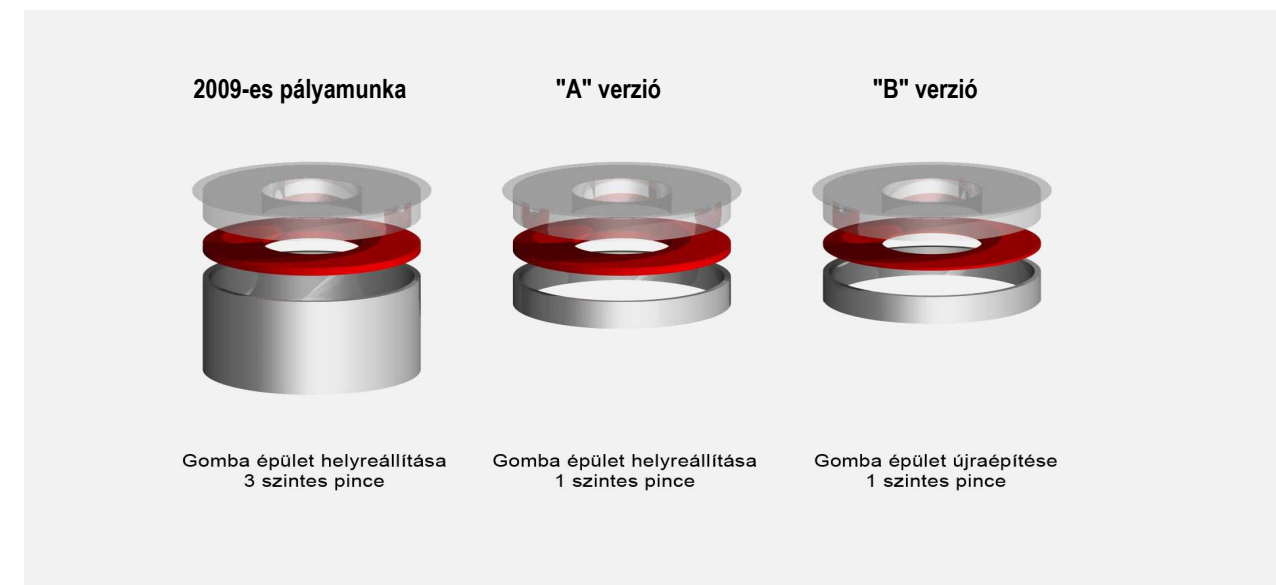
- pénzügyi rentabilitás
- praktikus használat
- igényes megvalósítás

4. Műemléki, hatósági szempontok:

- a műemléki előírások és a meglévő épület értékeinek megőrzésével olyan javaslat kidolgozása szükséges, amely a műemléki hatósági eljárás során engedélyezhető.

Fejlődéstörténet - az új koncepciók

A tervezés fonalát fenti tervezési elvek figyelembevételével vettük fel és koncepciókat az új irányelveknek megfelelően két, egymástól építészeti jól elkülöníthető irányban fejlesztettük tovább. A továbbtervezésnél igyekeztünk megőrizni 2009-es pályaműünk funkcionális és térszervező előnyeit, de törekedtünk a racionális, műemlékvédelmi szempontból kiérleltebb megoldások megtalálására, valamint az önkormányzat igényeinek kielégítésére (hártyszerű üvegtető, igényes közterület, etc.). Ezen szándékunk mentén határoztuk meg a most bemutatásra kerülő "A" és "B" változatok építészeti, műemlékvédelmi és szerkezeti kialakítását, melyek főként a műemléki beavatkozás fokát tekintve térnek el egymástól:

Környezet kialakítása

Mind az "A", mind a "B" verzió esetében igyekeztünk egy egységes elv szerinti térburkolati koncepciót alkalmazni, mely a Móríc Zsigmond Körtér teljes egészét bevonná a Gomba épületének vonzáskörzetébe. Kialakításában a területet, mint igényes közterületet és közösségi kertet alakítanánk ki. Tervünk egyik legfontosabb célkitűzése volt, hogy a tervezési terület lehető legnagyobb hányadát a helyreállított épülethez illeszkedő, magas építészeti minőségű köztérként alakítsuk ki. Az ötlet három anyag kombinálásán alapul. Igényesen burkolt közterületek váltakoznak oly módon mesterséges víz és zöldfelületekkel, hogy mindhárom alkotó jelenléte állandó, csak dominanciájuk változik attól függően, amit az adott térrész funkcionálisan, vagy a fő térszíni közlekedési útvonalak miatt igényel.

"A" változat

Az "A" verzió estében törekvéseink a történeti épület lehető legpontosabb rekonstrukciójára irányultak. Véleményünk szerint mind az épület használhatóságát, mind a gazdaságossági igényeket segítené az épület alapincézése, ennek méretét illetve léptékét jelen változat esetében racionalizáltuk -1 szintre az eddigi három helyett. Az épület alatti alapincézést a tartószerkezeti fejezetben taglaltak szerint bányászati módszerekkel elkészíthető, így a térszínen lévő Gomba épületet mind szerkezetében, mind annak részletképzésében és társművészeti elemeiben megtartásra és rekonstruálásra javasoljuk.

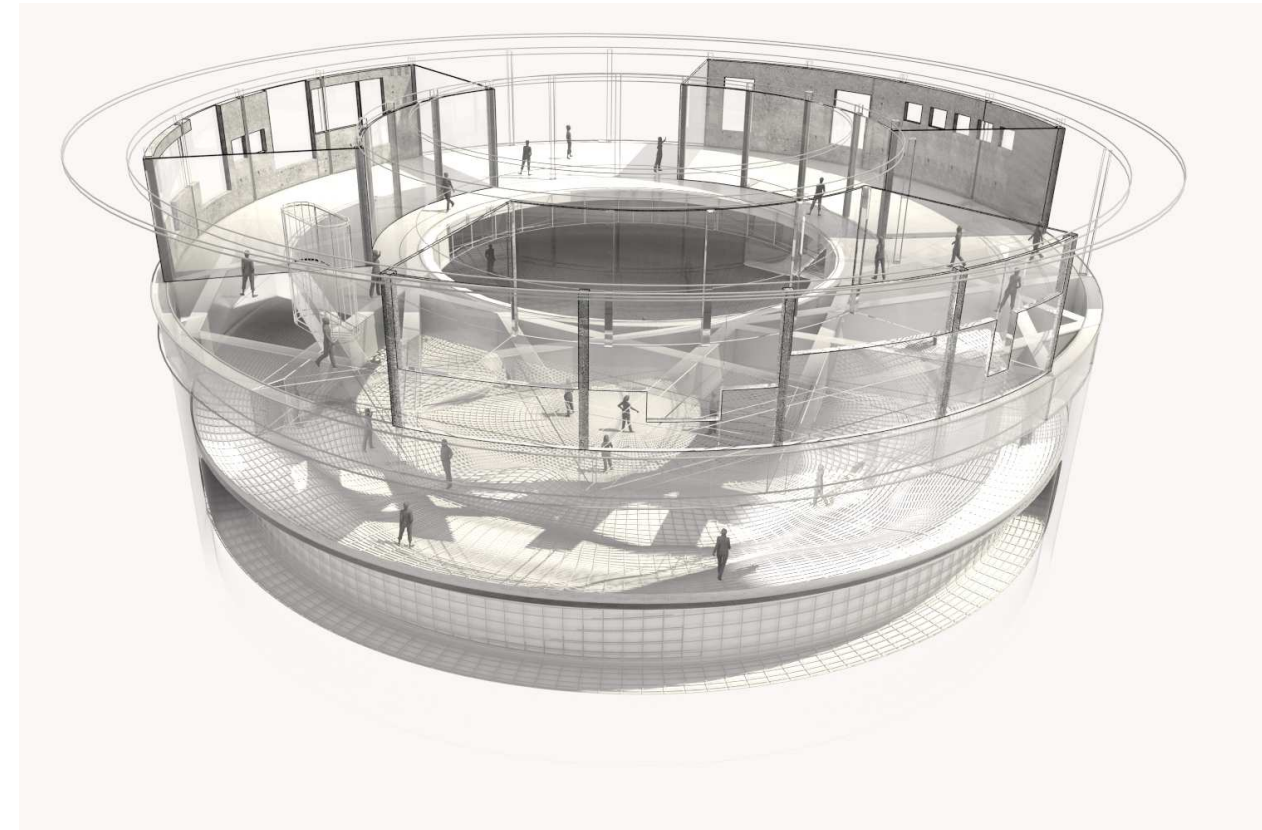
funkcionális kialakítás:

A földszinten, a Gomba épületének történeti háromszatúságát alapul véve helyeztünk el egy turisztikai és KVK információs pontot, egy, a létesítmény egészétől függetlenül üzemeltethető Design Kávézót, illetve egy független bérleti egységet (lehetséges funkciói: könyvesbolt, galéria, etc.)

A létesítmény alsó szintjén található az a fedett, városi teresedés, mely gyakorlatilag bármilyen, rendezvénynek helyet tud biztosítani. Ezek közül az általunk javasoltak a következők voltak: hagyományos és digitális kiállító tér, városi találkozóhely, ifjúsági találkozóhely, kulturális transzfer központ. Mivel ez esetben csak egy, a gazdaságos megvalósíthatóságot alátámasztó pinceszint készülne, a városi találkozóhelyet kizárólag a Körtér aluljáró rendszerébe áll módunkban becsatlakoztatni, de véleményünk szerint ezzel az egy térszíni kapcsolattal is létre tud jönni az eredeti pályamunkánkban vizionált függőleges kapuzat elve. Fenti funkciókon felül itt kerülnek elhelyezésre a létesítmény gépészeti helyiségei is.

Jelen verzióknban a tetőszintet - az épület minél pontosabb helyreállításának érdekében - nem hasznosítjuk, az erre történő javaslatunkat a "B" verzió tartalmazza.

építészeti és műemléki kialakítás:

Mivel a pinceszint kialakítása és annak természetes fényrel történő megvilágítása tervünk szempontjából kulcsfontosságú, ezért a megtartott épület tartószerkezeti kiváltását egy áttört, az eredeti tömeg forgásszimmetrikus szerkezetéhez illesztett gerendaráccsal gondoltuk kialakítani, mely opálüveges mezői lehetőséget biztosítanak a pinceszint bevilágítására.

Terveink szerint a pince elkészítése után az épület új funkciókkal, de a történeti állapotot helyreállítva kerülne kialakításra, melynek főbb elemei a következők:

- a Schall József által tervezett pavilon eredeti tartószerkezetét, a vasbeton pillérekét és az íves vasbeton lemezt lehetőség szerint megtartjuk és helyreállítjuk,
- a homlokzati travertin burkolatot felújítjuk, rekonstruáljuk, pótoljuk,
- az eredeti homlokzati nyílásgeometriákat helyreállítva az épületet új, hőszigetelő nyílászárókkal alakítjuk ki,
- az eredeti homlokzati világításávot helyreállítjuk,

- eredeti helyén rekonstruáljuk a hajlított üvegezésű telefonfülkét,
- a Schall József által tervezett kávézó eredeti metlachi burkolatát felújítjuk, rekonstruáljuk, pótoljuk,
- az eredeti ivó kutat a mélyszint centrumában visszaállítjuk.

"B" változat

Az "B" verzió estében törekvéseink a történeti épület térszerkezetének és jellegének megtartására irányultak. Az épület alapincézése ebben az esetben is elkészülne, ennek méretét illetve léptékét jelen változat esetében is -1 szintre csökkentettük a 2009-es pályázatban ábrázolt három szint helyett. Az épület alatti alapincézést a tartószerkezeti fejezetben leírtak szerint a történeti épület elbontása után készítenénk el, melyet követően építenénk vissza a műemléki épület vasbeton pilléreit és az íves vasbeton lemezt. A visszaépített szerkezet alatt hajlított üvegszerkezetekből, kapszulaszerű térelemeket alakítottunk ki, melyek helyet biztosítanának a következőkben felsorolt funkcióknak:

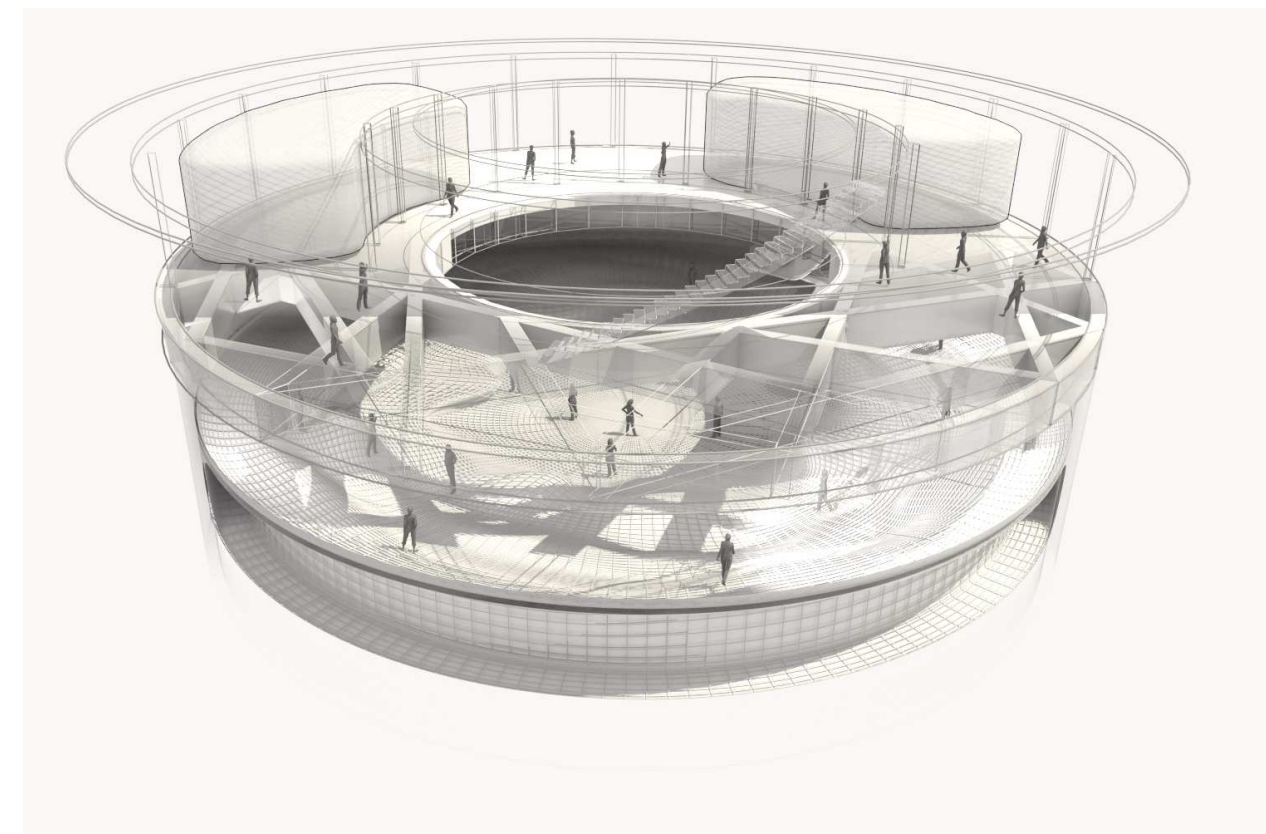
funkcionális kialakítás:

A földszinten, a Gomba épületének történeti háromsztatúságát alapul véve helyeztünk el - az "A" verzióval megegyező módon - a turisztikai és KVK információs pontot, egy, a létesítmény egészétől függetlenül üzemeltethető Design Kávézót, illetve egy független bérleti egységet (lehetséges funkciói: könyvesbolt, galéria, etc.)

A létesítmény alsó szintjén található az a fedett, városi teresedés, mely gyakorlatilag bármilyen, rendezvénynek helyet tud biztosítani. Ezek közül az általunk javasoltak - szintén az "A" verzióval megegyező módon - a következők voltak: hagyományos és digitális kiállító tér, városi találkozóhely, ifjúsági találkozóhely, kulturális transzfer központ. Mivel ez esetben csak egy, a gazdaságos megvalósíthatóságot alátámasztó pinceszint készülne, a városi találkozóhelyet kizárólag a Körtér aluljáró rendszerébe áll módunkban becsatlakoztatni, de véleményünk szerint ezzel az egy térszíni kapcsolattal is létre tud jönni az eredeti pályamunkánkban vizionált függőleges kapuzat elve. Fenti funkciókon felül itt kerülnek elhelyezésre a létesítmény gépészeti helyiségei is.

Jelen verzióunkban a tetőszintet, mint a kávézó panoráma és pihenőteraszát hasznosítjuk.

építészeti és műemléki kialakítás:

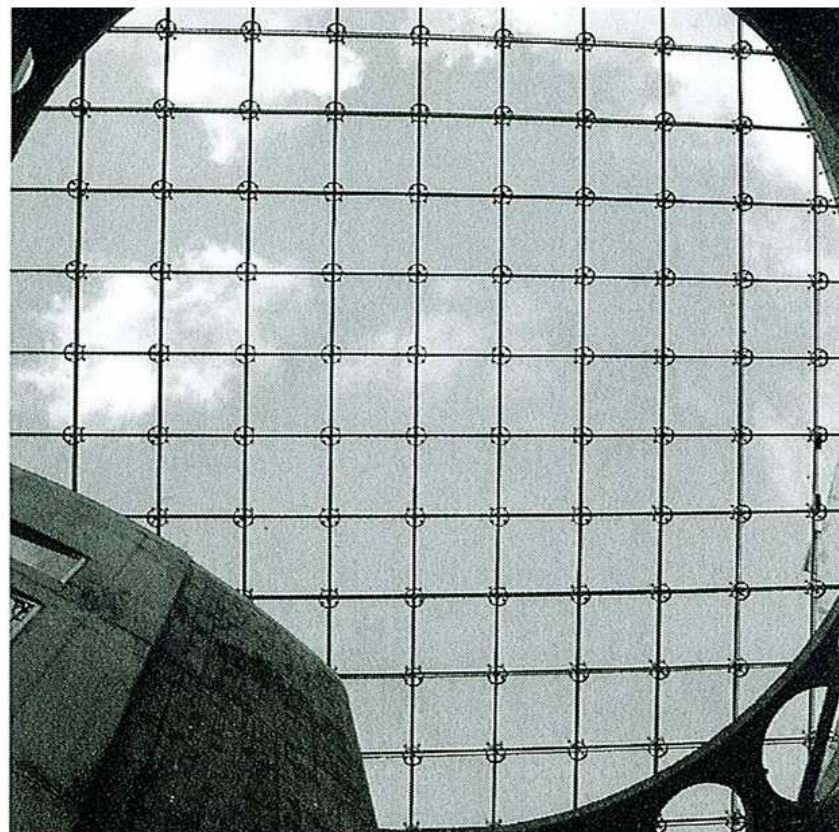
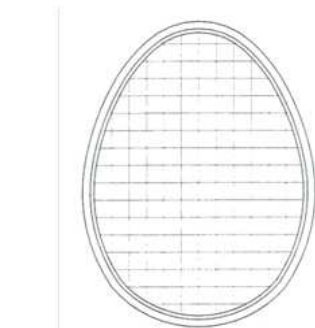

Mivel a pincszint kialakítása és annak természetes fénnel történő megvilágítása tervünk szempontjából kulcsfontosságú, ezért az újjáépített épület tartószerkezeti kiváltását egy áttört, az eredeti tömeg forgásszimmetrikus szerkezetéhez illesztett gerendarccsal gondoltuk kialakítani, mely opál üveges mezői lehetőséget biztosítanak a pincszint bevilágítására. Funkcionálisan az "A" verzióval paralel kialakítás új eleme a Dizájn Kávézó tetőterasa, melyre a feljutást a centrális térre rímelő íves lépcső biztosítaná. A tetőszinten a megerősített földemnek köszönhetően zöldtető kialakítását tervezzük oly módon, hogy a feljutást biztosító lépcső környezetében a kő térburkolat dominál, míg a tetőfelület többi részén extenzív vegetációjú zöldtetőt képzelünk el. A tervezés során megvizsgáltuk a tető szinti vízfelület kialakításának lehetőségét, de véleményünk szerint a tervezett ésszerű keretek közötti földem vastagság, valamint a filigrán vasbeton konzol nem bírná el a vízfelületek zöldtetőnél jelentősen nagyobb többlet súlyát.

Üvegtető - előképek és koncepció

A Gomba tetősíkból történő lefedése műszakilag megoldható feladat, de törekedni kell a lehető legkönnyebb üvegszerkezet típus beépítésére, mivel a történeti épület meglévő szerkezetének nem csak a tető önsúlyát kell majd hordania, hanem egyéb, például hőterhet. Fentiek miatt javaslatunk egy kettős kábelezésű feszítőműves önhordó üvegtető, melyre két, megépült példát szeretnénk bemutatni:

Rotonaház, Gniebel
Kaufmann Thellig & Partner

Rotonda Neuilly, Párizs
D. Feichtinger

